Zalai Károly

Avignoni emlék

16.

Fekszik a sötétben, tovább álmodna, de fölriad. Aztán arra gondol, hogy nem aludt, hisz a moziját nézte. Vagy mégis elaludt volna!? Mert amint az avignoni jelenetre gondol, rémülten észleli, hogy most meg valahogy Jules szemüvegén át látja ugyanazt a filmet. Ez lenyűgözi, ugyanakkor meg is döbbenti. Ha lenne torka és szíve, akkor – jut eszébe – most biztos a torkában dobogna. Mert azt hitte, végre rálelt az útra, amelyen kideríthetí, mi történt vele, most meg alaposan kibillentve az egyensúlyából, a kezdetekhez jutott vissza: ugyanahhoz a jelenethez, csak éppen most más szemszögből látja ugyanazt. És ez rendkívül nyugtalanító, de furcsa mód csak addig, amíg el nem engedi a Jim-érzetet. Mert most már, mintha a világ legtermészetesebb dolga volna, Jules-ként bámulja a Jim szájában fityegő cigarettát. Jimet nem érdekli, hogy a zakójára esik néha a hamu, az egész ember a megtestesült lazaságot szuggerálja maga körül, ám bal kezével valamit folyamatosan gyúr a zsebében. Azt hiszi, nem látják, pedig Catherine már kétszer is jelentőségteljesen odanézett, látszik rajta, hogy idegesíti. De nem akar rászólni, mert Jim – ha valami történetet mesél – roppant gyorsan föl-dühödik, ha félbeszakítják. Pedig az elmúlt napokban már kétszer meg kellett hallgatniok a Dubois elleni meccsét, így aztán Catherine meg Jules is tudja, hogy most jön a fantasztikus forhandja, amely után összeomlik az ellenfél. És ezután került sor a döntő szettre, amit Jim 6:2-re meg-nyert. Emellett többször is megkérdezte már, ne igyanak-e egy kis bort, és ilyenkor félénken Catherine-ra nézett, mert az engedélye nélkül nem mer ilyen korán a pohárhoz nyúlni. Jules jól tudja, Jim Catherine kedvé-ben szeretne járni, akin látszik, hogy nagyon unatkozik. Ám nem szereti, ha a férje borozni kezd, mert Jim, ha kapatos, még nagyobb hangon mesél, és nem hagy szóhoz jutni senkit. Jules látja Catherine-on, hogy nem figyel; nincs ott. Ezért elhatározza, amint lehet, Proustra tereli a beszélgetést, akinek tavaly jelent meg a *Le temps retrouvé*-ja. *Az eltűnt idő* a kedvenc könyvük, mármint Catherine-é meg Jules-é, s alig várták, hogy végre megjelenjen a hetedik kötet. Amikor Jim befejezi a Dubois elleni játszma ecsetelését, és lázasan új téma után kutat, Jules el-

érkezettnek látja az időt, hogy magához ragadja a szót: Proustot emlegetve a lombok között átszűrődő napsugarak szépségéről kezd mesélni. Catherine szinte issza a szavait. Igen, igen helyesel, igaza van, a fák alá a nap olyan fénykockákat tereget, mintha egy üvegablakon bocsátotta volna át a fényét. Jules-t közben marcangolja a vágy, és nem érti, hogy érezheti ennyire közel magához a lányt. Ismeri és szereti Catherine minden rezdülését, ám meg van kötve a keze. Mérgesen arra gondol, hogy a barátja meg-nyerte a főnyereményt. De fogalma sincs róla, hogy övé lett a város egyik legszebb lánya. Jules-t igazából nem is a külseje nyűgözi le, hanem a ki-sugárzása. Senki sem tudja ilyen kecsesen megfogni a kávéscsészét. És ez a kalap! Vajon hol vette? Egész Franciaországban nem létezik nő, aki ilyen természetes eleganciával tudna viselni egy kalapot, mely eltakarja ugyan a szemét, de valószínű csak azért, hogy gyönyörű orrára és érzéki szájára terelje a férfiak kíváncsi tekintetét. Tartása szűzies, viszont a kalap igen kacér, s amikor kék kabátját a székre terítette, és előtűnt hófehér selyemruhája, egy pillanatra csend lett a kávéházi teraszon, mert minden pincér, beleértve a kávéfőző gépnél odabent szorgoskodó pultost is, bénultan Catherine-ra meredt. Aztán volt egy visszatérő pillanat, amikor a kalap karimája hátul a fehér selyemruha szegélyét megérintette. Ez olyan hangot hallatott, mint amikor a lombokkal játszik finoman az őszi szél. És az az őrjítő kék selyemszalag rajta! Jules nem mer nyíltan odanézni, mert már néhányszor így is elcsípte Jim féltékeny pillantását. Mintha gyanítana valamit. De hát mi az ő vétke!? Soha hozzá nem nyúlna Catherine-hoz. Még ha kérné, akkor sem. A házasság szent és sérthetetlen számára. Jules maga sem tudja, hogy föl-föllángoló, ámde folyamatosan kontrollált vágyaival tulajdonképpen büntetni akarja a lányt, mert véleménye szerint Catherine a Jimnek mondott igennel a könnyebb utat: a pénzt választotta. No igen, az ő vagyoni helyzete meg sem közelíti a barátjáét. Neki nem segítettek a szülei, Jim viszont tálcán kapott mindent. Az irodát is az apja bérli, bár szó, ami szó, Jim érti a dolgát. Ő sajnos nem engedhet meg magának fényűző villát és személyzetet. Jiméknél legalább négyen segítenek Catherine-nak. Sofőrjük is van. Így aztán a nő napszámra hódolhat kedvenc időtöltésének: az olvasásnak. Azokban a neki írt régi versekben, ha burkoltan is, de mindenről vallott neki. Ha megértette volna metaforáit, nem megy Jimhez feleségül! De most megkapta méltó büntetését, hallgathatja naphosszat a teniszsztorikat. Látni a kezein, amint tehetetlenül az ölébe hullanak, s az ujjai meg-megrándulnak, hogy szenved, hogy levegőért kapkod. A táskájában már kétszer kutatott valami után ideges mozdulatokkal, csak hogy lefoglalja magát. Jules

szinte teljesen hátat fordított Catherine-nak, és nagyon ügyelt a lábára, mert attól tartott, hogy a lányhoz ér. Biztos volt benne, hogy mint a tűz, olyan lehet az érintése. És a kék cipellők szabadon hagyták a bokáját! Jules mit nem adott volna érte, ha odanyomhatná a bőréhez az arcát! Legvérmesebb óráiban arra gondolt, ha a talpát csókolgathatná, az is elég lenne neki. A bumfordi Jimnek eszébe sem jut ilyesmi, ő a teniszütőjébe meg a forhandjába szerelmes. Micsoda unalom labda után futkosni, fölöslegesen megizzadni, lovon szenvedni! Ha ő lenne Catherine férje, egy pillanatig sem hagyná magára egy vacak teniszparti miatt. Csak ülne és rajongva hallgatná, amint fölolvas. Ha pedig ő olvasna föl neki, mindenét átjárná az izgalom, mert közben Catherine alabástrom színű fülkagylóira gondolna, amelyeken át megérkeznének hozzá a könyv gondolatai. Jules közben attól is tartott, Catherine udvariatlan gesztusnak érzi, hogy elfordult tőle, ám egyúttal abban reménykedett, hogy a lány talán átérzi, ez a félfordulat valójában vallomás, az imádat része, azt jelenti: akkora tűz ég benne, hogy attól tart, megégeti őt. Jules tehát úgy döntött, inkább nézi Jim arcát, ezt a pimasz férfitekintetet, mely kalapja karimája alól a birtokos büszke pillantásával méregeti az asszonyt. Az övé. Most már ő is szívesen lenyelne egy-két korty bort. Valami vörösre vágyik, hússzínűre, hogy belenyalhasson a pohárba, s utána kiürítse fenékig! Mámor. Csak ez tudná elfojtani mindazt, amit hajnal óta érez. Ezért kelt föl, és ezért írta meg azt az ötoldalas levelet. Bár sohasem fogja odaadni Catherine-nak, de megnyugtatta, hogy végre kiírt magából mindent. Miután befejezte, azt hitte, elfogynak végre a kínjai, de már abban a pillanatban újabbak támadtak amint megpillantotta Catherine-t a fehér selyemruhájában. Úgy jött le a szalonba a lépcsőn, mint valami égi jelenség, nem is lépdelt, hanem inkább szállt, mint valami hattyú. És ó, jaj, Jim úgy fütyörészett mellette, mint egy pékinas. Csak a fehér sipka, a pepita nadrág meg a kötény hiányzott róla. Jules nem akart arra gondolni, mi játszódhatott le köztük éjszaka a szállodai szobában, de éjféltájt úgy hallotta, mintha a közelben egy nő, talán Catherine, sikoltott volna. Sajnos nem segítségért. Ettől aztán azonnal kiment az álom a szeméből. Felöltözött, és lement sétálni az utcára, le a folyó partjára, és pirkadatig kóborolt a városban, hogy elfáradjon, és ne gondoljon semmire. De amikor hazaért – a szállodás persze úgy mosolygott rá, mint aki tudja, hogy rosszlányoknál járt –, akkor sem jött álom a szemére, ezért kezdett a levélbe. Öt oldalt körmölt. Jules ekkor a zsebébe nyúlt, mert legmélyebben arra vágyott (ebben az eszeveszett érzésben majdnem elfeledte, hogy nem kettesben vannak, hanem az asztalnál ül Jim is), hogy odaadja a levelet Catherine-nak. De a mozdulat közben

rádöbbent, hogy soha életében nem lenne képes ilyen bátor cselekedetre. Reggel már-már a szemétkosárba hajította, de aztán arra gondolt, hogy a szobalány esetleg megtalálja, így aztán inkább a zsebébe süllyesztette, de most úgy érzi, szinte égeti a bőrét a zakójában rejtegetett vallomás. Mert az ember nem kívánhatja meg a barátja asszonyát, nem beszélve arról, hogy a csábítás amúgy is a legszörnyűbb bűnök egyike. Az igazat megvallva, Jules sohasem képzelte el magának a csábítás mikéntjét, ugyanis szűz volt még, ezekben a dolgokban teljesen tapasztalatlan. Talán ezzel volt magyarázható – ő így gondolta –, hogy időről időre újra meg újra rátámadt valami eszeveszett vágy. Nőt kívánt magának, de fogalma sem volt arról, miként történhet meg egy ilyen dolog. Egész eddigi életében Catherine volt az egyetlen szerelme. De vele sem tudta azt a bizonyos dolgot elképzelni. Lehetetlennek érezte, hogy levetkőzzön meztelenre egy nő előtt, azoktól a közönséges mozdulatoktól pedig egyenesen irtózott, amint elképzelte, hogy az imádott nő ruháján matat, gombok, pántok és egyéb nyílászárók után kutatva. Az éjszaka pár pillanatig tényleg gondolt arra, hogy keres Avignonban egy nyilvánosházat, de komikusnak érezte volna, hogy az aktus előtt elmagyarázza valami kokottnak, mit is akar. Nem beszélve arról, hogy fogalma sem volt, miként kell viselkedni egy ilyen házban. A szálloda felé tartva már mélyen undorodott magától, hogy a szerelmét majdnem le-alacsonyította erre az állatias szintre.

17.

Amint képzeletének mozivásznán azt nézte, ahogy Jules a szálloda fele lépdel, tudta már, hogy folyamatosan hazudik, hogy mindaz, ami a fejében jár, csak kitaláció, fantáziájának terméke, hiszen Jules sem ő. Min-den bizonnyal csak azért próbálta beleképzelni magát a bőrébe, mert belőle is hiányzik most a szexus érzése. Zavarba ejtően szűznek érezte magát, s bár tudta, hogy a férfi és a nő közösülése olykor gyermek-nemzéssel jár, nem tudta az aktust elképzelni, pontosabban átérezni, mert teljesen hiányzott belőle a vágy. Most pedig csalódott. Kétszeresen is. Egyrészről zsákutcába jutott, másrészről már Avignont illetően is elbizonytalanodott. Közben elfáradt. És egy pillanatig – be csodás volt – úgy érezte, mintha lecsukódnának a szemei. Aztán fölébredt – ezek szerint elaludt –, és azt vette észre, hogy megint körbeveszik az iménti képek, s ezzel egy időben valami eladdig ismeretlen derű járta át a lelkét, hisz ott táncolt előtte az asztal, ám most Catherineként látta a két férfit. Hogy erre nem gondolt eddig!? Talán azért nem jutott tovább, mert a férfiak, s nem a nő szemével próbálta fölfedni a kép

titkát. És ezzel az új derűvel szinte magától értetődően hullott le a lepel az avignoni jelenetről. Ott ül az asztalnál a két férfival. Az egyik a férje: Jim, a másik pedig a férje barátja: Jules, aki – mielőtt megismerte és megszerette volna Jimet – néhány hó-napig ügyetlenül udvarolgatott neki. Milyen különös az élet! Akkoriban Jules kétbalkezessége játszotta a legnagyobb szerepet abban, hogy nem fogadta el az udvarlását. Most meg – igaz, eltelt másfél év azóta – pont az teszi vonzóvá, hogy nem olyan magabiztos, mint a férje. Szereti nézni, ahogy a hotelben a vacsoránál vagy épp a kávéházakban ügyetlenkedik, hogy a hosszú folyosón – miként ő – sohasem tudja, merre van a szobája, hogy állandóan otthagyja valahol a kalapját, meg miután a pincér elment, többnyire rájön, nem is azt kívánja, amit rendelt, hogy leeszi magát, az utcán meg-megbotlik, de megáll minden szép kapunál, kedvesen elbeszélget a pincérekkel, rámosolyog a gyerekekre, Proustot idéz, és néha olyan szemekkel néz rá, hogy Catherine elgyengül ettől a tekintettől. Jim úgy rendel, mint egy katonatiszt. Némi lenézéssel a hangjában, szinte komandírozza a pincéreket, és úgy sétál a városban, mintha valami versenypálya lenne. A lehető leggyorsabban el akarja érni az úti célt, közben nem figyel a pompás hófehér házakra, a vörös cserepes tetőkre, a csálén álló kéményekre, a szűk utcákra, mintha nem léteznének őszi fények és illatok, minden olyan természetes neki, hódítóként foglalja el Avignont, és úgy néz körbe némi csalódottsággal az arcán, mint aki hiába várt a győzelmi fanfárok hangjaira. És persze gúnyos pillantást vet a boulle játékosokra, eszébe sem jutna, hogy kezébe vegyen egy fémgolyót. Ez nem sport, ez a semmittevő öregemberek haszontalan időtöltése, hangoztatja, és továbbmegy. Ő meg Jules viszont mindig szakítanak időt arra, hogy nézzék egy picit a játékot, és mindkettőjüket meghatja, amikor a játékosok összemosolyognak velük. Catherine titokban a férjére néz, és arra gondol, milyen vérlázító, ahogy Jim az asztalnál ül! A térdét nekitámasztja a peremének, és már többször is kilöttyintette a kávét, mert idegesen lóbálja a lábát. És a kezével sem tud mit csinálni! Az egyikkel már percek óta a zsebében tapogat valamit, a másikkal hol nagyhangú mondásait kommentálja, hol pedig a cigarettájával bíbelődik. Ki tudja, hányadikat szívja!? Bezzeg Jules! Micsoda komótos mozdulatokkal nyitja ki az apjától örökölt szivarosdobozt: a tekintetével szinte simogatja. És mekkora bájjal tartja kezében, és nyitja ki a fedelét. Az is megörvendezteti Catherine-t, ahogy Jules hosszasan válogat a szivarok között, mintha egyáltalán nem lenne mindegy, melyiket választja. És micsoda eleganciával pöfékel! Látszik rajta, hogy élvezi és érti a dohány ízét, minden egyes füstkarikát megcsodál, sőt magát a szivart is időről

időre nagy szeretettel megnézi, mintha nem tudna betelni a látványával. Jim csak azért dohányzik, mert unatkozik. Mintha szénáskocsi elé fogtak volna egy versenylovat. Ki-kirúg, vágtatni szeretne, látszik rajta, hogy nem bír hosszabb ideig meglenni tenisz és lovaglás nélkül, menne már tovább, le a tengerhez, ahol vitorlást béreltek pár napra. Csak erre vár, egyre türelmetlenebbül. Nem érdekli a pápai palota, a csonka híd vagy Petrarca, nem látja az ablakokat, a cserepek színét, a bájos délvidéki kéményeket, az utcák szeszélyes találkozását, nem értékeli a mediterrán csendet és zajokat, a Rhône tükröződéseit.

18.

Hoppá, kiáltana föl, ha föl tudna kiáltani. Megvan a folyó neve: Rhône. Petrarca pedig szonetteket írt Laurához. Újabb fontos információk, amelyek azt bizonyítják: jó úton jár, ha Catherine-ként feszegeti az avignoni kép titkát. Catherine most arra gondol, hogy Jules még egy Petrarca-kötetet is magával hozott, de amikor fölajánlja, hogy fölolvas belőle az őszi verőfényhez illő szonettet, Jim durván leinti. Bor kell nekem, ez az igazi líra; a bukéja többet ad a legszebb költeménynél, igyunk egy palack Châteauneuf-du-Pape-ot, úgy hallottam, ez a környék legnemesebb itala, rikkantja. Csak onnan tudhatja a nevét, véli Catherine, mert a szállodában biztos utána kérdezett. Ugyanis szereti játszani a bennfentest. Biztos leereszkedően elbeszélgetett a hôtelier-vel, és alaposan kifaggatta a legjobb éttermekről, a helyi étel-különlegességekről és borokról, aztán úgy adja elő az ismereteit, mintha a világ legtermészetesebb dolga volna, hogy egy úriember, egy igazi gentleman úgy ismeri Provence-t, mint a tenyerét. Catherine valahogy abban is biztos, ha nem lenne itt Jules – huncutul a boyra kacsintva –, a férje már rég megtudakolta volna, melyik utcában lakoznak a rosszlányok. Aztán persze hatalmasat hahotázna utána, hogy vicc volt az egész, csak azért tudakozódott, nehogy véletlenül odatévedjen. Pedig szó sem lenne viccről. Ekkora szexuális étvággyal kizárt dolog, hogy az ő szelíd ölelése kielégíti. Jules meg itt szenved mellettük a sötét öltönyében. Az inge is szorosan begombolva, persze hogy izzad. Lábai egymás mellett, illedelmesen összezárva, úgy ül mellettük, mint valami illedelmes kisfiú. Akárha az anyja öltöztette volna föl! Egyetlen bohémságra tellett tőle: odahúzott magához egy széket, és ennek támláján nyugtatja a kezét. Párizsban biztosan nem mert volna ilyen „modortalanul” helyet foglalni. De látható, hogy Avignon őt is megrészegítette egy picit. Megtestesült ellentéte Jimnek, aki zsebre dugott kézzel hintázik a székén, hanyagul hátradől, és úgy fityeg a

szájában a cigaretta, mintha valami selyemfiú lenne. Meg kell nézni a kalapját, ahogy csibészesen a fejébe húzta. És naná, hogy fütyörészik séta közben, mint egy kifutófiú. Jim sportsmanként teszi őt magáévá minden este, mintha lovagolna, mintha a világ legtermészetesebb dolga volna, hogy fölpattanhat az asszonyra. Viszont az is igaz, hogy Catherine-t lenyűgözi a szerelem-vágya. Nem habozik, jó tempóban pont azt csinálja, amit kell: addig, akkor és úgy. Ezzel igazából nagy gondot vesz le a válláról, mert Catherine nagyon félt, hisz annyi rosszat hallott róla a férjezett barátnőitől. Jim jó szerető, azt meg kell hagyni, csak egy a baj, úgy tűnik, mintha már egy picurkát unná. Minden bizonnyal ez a kósza benyomás, amely mögött a saját elhanyagoltságát érzi, játszik szerepet abban, hogy az elmúlt pár avignoni napban Jules felé fordult a figyelme. Amikor csaknem két éve udvarolt neki, torkig volt pirulásaival és a mindig izzadt tenyerével. Úgy sóhajtozott, mintha valami világfájdalom nyomná össze törékeny szívét, és csak metaforákban tudott beszélni, amelyeket ő csak azért értett, mert maga is imádja a költészetet. De most mintha előnyére változott volna. Vagy ő változott? Egyetlen dolog zavarja még mindig benne: ahogy Jules eszik. Ki nem állja, hogy kényesen turkál a táljában, és legtöbbször ott-hagyja az étel felét, mert nem tud megbirkózni vele. Hát igen, Jules széllel bélelt széplélek. Jobban szereti a verseket, mint egy véres steaket. Pont Jim ellentéte, aki sokkal egyszerűbb és praktikusabb nála. Tetszel kislány, mondta az első randevújuk után, aztán megcsókolta úgy, mintha egész életükben csókolóztak volna. A lánykéréssel sem vacakolt. Az anyját már hetekkel azelőtt megpuhította, mivel tudta, hogy az apja csak akkor mond majd igent, ha a kérő az anyja tetszését is elnyerte. És ímhol már több mint egy éve házasok. De a gyerek csak nem akar jönni. Vajon miért?